

Mina olen oolas otsima nüüd,
kaval läbi vahtima ja ...

Üles kirjutanud J. Jürvetson Tori kihelkonnast 1904. a. (EÜS I 165 (28)).

d) Laulud mõrsja ehtimisel ja ärasaatmisel.

30. MIS TEETE KAU A KAMBRIS?

Kadrina.

The musical score consists of eight staves of music in common time (indicated by '4') and G major (indicated by a treble clef). The lyrics are written below each staff. The first staff starts with 'E - hi, nei - du, eks sa jõu - a,'. The second staff continues with 'sua, nei - du, suaks mi - ne - ma!'. The third staff begins with 'Jo ki - pub küi o - bu - ne,'. The fourth staff continues with 'väi o - bu vää-nab pea-da, ro - ka - söö - ja'. The fifth staff begins with 'ro - pe - lek - si, kae - ra - söö - ja'. The sixth staff continues with 'kar - ge - lek - si. Mis ti - e - te kau-a'. The seventh staff begins with 'kam - me - ris ja sei - sa - te sei - na - de'. The eighth staff concludes the piece.

ta - ga - je ? Kas ko - o - te
 küi - le kuu-be vōi nap-si - te
 na - u - le sär- ki, su - la - se - le
 suu-ri pūk- sa, kar-jat- sei - le ka - pu - kai - da ?

Ehi, neidu, eks sa jōua,
 sua, neidu, suaks minema!
 Jo kipub küi obune,
 väi obu väänab peada,
 5 rokasööja ropeleksi,
 kaerasööja kargeleksi.

Mis tiete kaua kammeris ja
 seisate seinade tagaje?
 Kas koote küile kuube
 10 vōi napsite naule särki,
 sulasele suuri püksa,
 karjatseile kapukaida?

Laulnud Samel Veisbach Ambla kihelkonnas, Tapa alevis 1913. a. —
 Laul pärit lauliku sünnikohast Kadrina kihelkonnast, Undla vallast,
 Udriku külast. — Üles kirjutanud K. Viljak ja V. Rosenstrauch (EUS X
 2226 (1) ja 2238 (1)).

31. PALJU PALJAKAID.

Hanila.

7-10. Eks te an - nud am - mu tää - da,

Kui noorik minema hakkas, siis nuteti:

Küsitleme, kuulatleme,
tahame targu tääda saada:
kas o kirstus äia särki,
äia särki, ämma särki,
5   kullastele küdidele,
nällastele nadudele?

Teised kambrist:

Eks te annud ammu tääda,
tunamullu tuund sõnumid,
et teil paelu pal'lakuid,
10   paelu pal'lasta pereta,
me oos korjan kotitakud,
ruukin kokku roogetakud,
ajan kokku arjatakud —
siis oos teinud äia särgi,
15   äia särgi, ämma särgi,
peiul pikka peenikesta.

Laulnud Ann Kuld, 71 a. vana, Varbla kihelkonnas, Saulepi vallas, Vana-Varbla asunduses 1931. a. — Laul pärit lauliku sünnikohast Hanila kihelkonnast. — Ules kirjutanud H. Tampere (RKM II 57, 475 (1a) ja ERA II 39, 339/40 (2)).

32. KAUA EHIB EMATU.

Puhja.

1. Kav-va eh - te e - mä-tä näi-u, kaś-ke, ka-ni-ke.

Kavva ehte emätä näiu,
kas'ke, kanike,
kavva valmist vaenelatsi —
es ole emmä ehtemanna,
pärgä pähä panemanna.
5 Emä vaht varemäella,
esä kaie kalmetinna,
kudas tütärd laidetiie,
laidetiie, naidetiie.

Laulnud Mari Jürgenson, 75 a. vana, Puhja kihelkonnas, Konguta vallas 1909. a. Üles kirjutanud M. Pehka ja E. Eisenschmidt (EÜS VI 728 (58) ja 776 (39)).

33. KAS ON HOBUST MÖRSJA VIIA?

Kuusalu.

Pei - u - ka - ne, pois - si - ka - ne,
kas toid tu - hat u - os - ta
sa - id sa - da saa - ni - kas - ta?
Ei an - na o - ma o - de - da

Pulmatoon.

Peiukane, poissikane,
kas toid tuhat uosta,
said sada saanikasta?
Ei anna oma odeda
5 viie kelgugi vedädä —
laske vankuri vaduda!

Laulnud Maria Silbermann, 65 a. vana, Kuusalu kihelkonnas, Kõnnu vallas, Viinistu külas 1911. a. Üles kirjutanud K. Viljak ja G. Vilberg (EUS VIII 2539 (194) ja 1628 (147)).

Märkus. Viisi rütmilised variatsioonid 4—6. värsis on esitatud valimiku koostaja poolt.

34. HOBUSED VALMIS SÖIDUKS.

Martna.

Ehi, neiu, eks sa jõua,
sää, neiu, et saaks minema!
Õues irnub eide obu,
tantsib taadi raudes ruuna,
5 vehkleb venna lehtelauku,
peksab peada peiu pätsi,

kepud teeda sõitema,
 laia traavi laskema.
 Väsis ära värvaposti
¹⁰ peiu oosta oidees,
 katkes ära kaevukooku
 peiu oosta jootees.

Laulnud Juuli Rehkat, 20 a. vana, Martna kihelkonnas, Lähtru vallas 1913. a. Üles kirjutanud C. Kreek (EÜS X 551 (1) ja 564 (5)).

35. KOLM METSA.

Mustjala.

The musical score consists of five staves of music in G major, 2/4 time. The lyrics are written below each staff.

Staff 1:

1-2. E - hi, neid, eks sa jõu - a,
= 13 - 14.

Staff 2:

saa - da nei - du, saaks mi - ne - ma!

Staff 3:

3-4. Öö on pikk ja pi - me - da,

Staff 4:

tee on kit - sas ja ki - vi - ne,

Staff 5:

5-6. ra - du uu - si raa - si - me.
= 7-8, 9-10, 11-12, 15-16.

Meil on kol - me met - sa va - het...

Ehi, neid, eks sa jõua,
 saada neidu, saaks minema!
 Öö on pikk ja pimeda,

tee on kitsas ja kivine,
5 radu uusi raasime.

Meil on kolme metsa vahet:
üks on metsa kuusemetsa,
see on meie meeste metsa;
teine metsa männimetsa,
10 see on meie naeste metsa;
kolmas metsa kasemetsa,
see on meite neiu metsa.

Ehi, neidu, eks sa jõua,
saada neidu, saaks minema!
15 Aeg on ammu teele minna —
öö on pikk ja pimeda.

On meil kolme vahet järv:
üks on järi viinajäri,
see on meite meeste järi;
20 teine on järi õllejäri,
see on meite naeste järi;
kolmas järi on meejäri,
see oli meie neiu järi.

Laulnud Ingel Jaun, 78 a. vana, Mustjala kihelkonnas, Mustjala vallas, Jauni külas 1911. a. Üles kirjutanud P. Süda ja O. Liiv (EÜS VIII 921 (2a) ja 932/3 (2)).

36. KODU NUTAB MÖRSJAT.

Kaarma.

1-2. E - hi, nei - du, e - pi, nei - du, e - hi en-nast eh-te-es-se!

Ehi, neidu, epi, neidu,
ehi ennast ehteesse,
napsi naeste rilettesse!
Nüid on aeg äga teele minna —
5 sööl on sörvi, oda otse,
vehmer vaadab valge poole —
nüid on aeg äga teele minna.

Lehmad ambuvad aledasti,
koerad aukuvad koledasti,
10 neli äga nurka nutelevad,
taha äga jäävad taadid nutma,
taadid nutma, emmed nutma,
sösarad seinte näjale,
omad aga vennad jäävad vööraks.

Üles kirjutanud D. Jakson K a a r m a kihelkonnas, Kaarma-Suure val-
las, Vaivere külas 1889. a. (EÜS IV 463 (22)).

37. KODU NUTAB MÖRSJAT.

Noarootsi.

Music score for 'Kodu Nutab Mörsjat' in G major, 4/4 time. The score is composed of eight staves of musical notation. Below each staff, the corresponding lyrics are written in a cursive script. The lyrics are:

Oi, oi, oi, oi, oi - gu - ma,
oi - gu - ma ja   soi - gu - ma,   soi - gu - ma jäid
suu - red väl - jad, nut - ma tü - kid nur - ge - li - sed:
„Kis meid tu - le - val   aastal nii - dab, kis me peal peab
töö - ta - ma?   Vii - u vii - ak - se me - he - le,
Tii - u al - les   til - lu - ke,   A - leks al - li
kuu - e sees,   Kot - lep ko - ti   so - pi sees."

Pruudiviis.

Mörsjat saates laulda kse:

Oi, oi, oi, oi, oiguma,
oiguma ja soiguma,
soiguma jäid suured väljad,
nutma tükid nurgelised:

⁵ „Kis meid tuleval aastal niidab,
kis me peal peab töötama?

Viiu viiakse mehele,
Tiiu alles tilluke,
Aleks alli kuue sees,
¹⁰ Kotlep koti sopi sees."

Laulnud Juhhan Hang a, 42 a. vana, Ridala kihelkonnas, Asüküla vallas 1921. a. — Laul pärit lauliku sünnikohast No a r o o t s i kihelkonnast, Paslepa vallast, Paslepa külast. — Üles kirjutanud C. Kreek (ERA III 4, 197 (8) ja II 30, 413 (9)).

38. KODU NUTAB MÖRSJAT.

Hanila.

The musical score consists of six staves of music in G major. The time signature varies across the staves, indicated by numbers above the staff (e.g., 3+2, 1+3+2, 4). The lyrics are written below each staff, corresponding to the musical notes. The lyrics are:

Mii - na - ke, mi - nu õ - e - ke,
nüüd ak - kad si - na mi-ne-ma,
nüüd ak - ka-vad uk - sed u - lu - ma,
sei - na pra - ud prak - su - ma!
Sa ak - kad kui a - ni o - ju - ma,
sil - mist ve - si vee - re - ma:
kus sa sei - sad sei - nad mär-jad,

Miinake, minu õeke,
nüüd akkad sina minema,
nüüd akkavad uksed uluma,
seinapraud praksuma!

5 Sa akkad kui ani ojuma,
silmist vesi veerema:
kus sa seisad, seinad märjad,
kus sa astud, asemed märjad,
kus sa nutad, nurgad märjad.

Laulnud Ida-Kaldeen, 23 a. vana, Hanila kihelkonnast, Massu vallast, Ridase külast 1929. a. Üles kirjutanud H. Tampere (ERA II 16, 261/2 (2) ja H. Tampere, Tähelepanekuid rahvaviisidest ja rahvalaulude ettekandmises lõunapoolses Lääne-Eestis. Tartu, 1932, lk. 9.).

39. KODU NUTAB MÖRSJAT.

Paistu.

Kaasitamine.

Laulik laulab skandeerivalt värsse „Käuplesid emä kanùja”, „Sèni kui tütterà kodùna” jne. Üleskirjutaja märgib: „Nagu näha, saab nendes sõnades [röhke] viisirütmuse peräst muudetud; see muutmine sünnib aga väga maskeeritult, mille all rütmus muidugi kannatab. Niisugused muutmised tulevad väga sagedaste ette!”

Talu emä, ennekeine,
kas'ke,
mis sa müüsid tütterida,

tütterida, taterida,
kauplesid emä kanuja!
5 Enne müünu müüri tüki,
enne kinkin kirstuvõti,
enne andan aidavõti,
enne kui müüsid tütterida!

Senip kuulus esä kodu,
10 senip nägus nänni paika,
senip viksi venna paika,
seni kui tüttera koduna,
seni kui Manni majana,
Anna iista astumenna,
15 kabu lauda katamenna.
Senip nii sea sileda,
lamba villale laheda.

Viiäs tüttäre kodusta,
viiäs siit Manni majasta,
20 Anna iista astumesta —
ikma siis jääve Ellik-lehmä,
kisendeme Kirjät-lehmä,
muhkma jääve Mustik-lehmä,
ikeve einä andajeta,
25 kõlka ette kandajeta.

Senip, senip, langukese,
senip om kuulus esä kodu,
senip om nägus nänni paika,
senip viksi velle paika,
30 seni kui tüttäre koduna,
talu kambren kõndimenna.
Viiäs tüttäre kodusta —
kodu sis kooleb, järv sis jäüb,
suu sis usse sugeneb,
35 laas aiale lamese.

Laulnud EII Melts, 57 a. vana, Paistu kihelkonnas, Aidu vallas
1906. a. Üles kirjutanud J. Aavik ja J. Sakkeus (EUS III 225 (10) ja
276/8 (16)).

40. PALJU TÜTREID.

Karula.

MM $\text{♪} = 240$

Tsih - tsih, i - me jel - le, kas - ke, kan - ke,

kis käsk kõrt-si-ne   kõ - nõl - de,   kas - ke,   kan - ke,
 joo - gi - pai-gan   jut - tu ai - a',   kas - ke,   kan - ke:
 „Mul om pal' - lu   tū - tä - ri - de,   kas - ke,   kan - ke,
 kat - si ul - ka   ka - nas-si - de,   kas - ke,   kan - ke!"
 Tull üt's,   vei ü - te,   kas - ke,   kan - ke,
 tuúl tõ - ni,   vei tõ - se,   kas - ke,   kan - ke,
 tulí nel - läs,   vei ni - me,   kas - ke,   kan - ke.
 Viidü ü - le   nin-ni - nii-du,   kas - ke,   kan - ke —

ni - mi jää nin-ni - nii-du pää-le,   kas - ke,   kan - ke,
 au ai - na - kaa-ri pää-le,   kas - ke,   kan - ke.

Je-ga no ni-mi nii-tu nii-dä, kaś-ke, kan-ke,
 au ai-na - kaa-ri vō-ta, kaś-ke, kan-ke.
 Jäi-e valdas va-nu-le kä-si - le, kaś-ke, kan-ke,
 kan-ni - puu kaa-la pää-le, kaś-ke, kan-ke,
 jäi-e va-si - gō val-la-lō, kaś-ke, kan-ke,
 kit - se' kin- ni a - ja - ma-de, kaś-ke, kan-ke.

Tsih-tsih, ime jelle,
 kas'ke, kan'ke,
 kis käs'k kõrtsine kõnõlde,
 joogipaigan juttu aia':
 „Mul om pal'lu tütäride,
 5 katsi ulka kanasside!”
 Tul'l üt's, vei üte,
 tul'l tōni, vei tōse,
 tul'l nelläs, vei nime.
 Viidi üle ninniniidu —
 10 nimi jäi ninniniidu päälle,
 au ainakaari päälle.
 Jega no nimi niitu niidä,
 au ainakaari vōta!
 Jäie valdas vanule käsite,
 15 kannipuu kaala päälle,
 jäie vasigō vallalō,
 kitse' kinni ajamade.

Laulnud Els Püss, 81 a. vana, Karula kihelkonnas, Karula vallas,
Apja asunduses 1935. a. Üles kirjutanud H. Tampere ja S. Kutt (ERA III 7,
143 (24) < ERA, Fon. 445-d ja ERA II 115, 181 (8)).

41. UNENÄGU.

Helme.

la' 1-4. Ma - ga - si mi - na, ma-ga-si, kaś-ke,
ma - ga - si Maa - ri - mä - e - le, kaś-ke,
si - ne - lil - le - de si - a - na, kaś-ke,
va - ha - il - le vai - e - el - le, kaś-ke.

Magasi mina, magasi,
kas'ke,

magasi Maarimäele
sinelillede siana,
vahalille vaieelle,
5 kullerkupu keskeelle.
Unda näie maatenna,
tōist näi üles tōustenna.

Kui tulli üles ommikulle,
jutusti unda emäle,
10 jutusti unda esäle:
„Emäkene, ennekene,
mesimarja memmekene,
mōista miu unenägu,
mis nüüd suikel olli,
15 mis mia näie magadenna!
Kuuse olli kasunu kuateeble,
noore saare sannateele,
vaherpuu tare vahele,
pihlapuu me piiri päälle.”
20 „Tüdärlaits, sa linnukene,

mis om sestä mōistatelle,
 mōistatelle, mōteldelle!
 Sinu siista viitännesse,
 viitännesse, müütännesse,
²⁵ andas alvale rahale,
 kulunille kopikille.
 Mia jäää kuuses kuateele,
 noores saares sannateele,
 vahteris tare vahelle,
³⁰ pihlapuus küll piiri päälle.
 Tüdärlaits, sa linnukene,
 mis om siski siiperästää!
 Küllep lepä nüsve lehmä,
 noore saare kaitsva karja,
³⁵ vaherpuu imeteve vasiku.
 Mis om siski siiperästää!
 Ikme jäässe eesiklehvä,
 täniteme vana tähiku,
 kisendeme kirjut-karjat:
⁴⁰ „Kus om sii siistä jäänu,
 kes meil eilä einu anni,
 einu anni, kaaru kanni,
 toona tuuvere vedäsi?” ”
 „Emakene, ennekene,
⁴⁵ ärä minu müüä mölderille,
 kaubelte ei kangurille —
 mölderi kivi mürise,
 kanguri kerä kõrise!
 Mürin võtt meie meeles,
⁵⁰ kerä kõrin võtt kõrva.
 Emäkene, ennekene,
 enne sina müü mürgitüki,
 kauple kalevipaagi,
 enne kui müüd tüterida!”

Laulnud Rõõt Põkk, 81 a. vana, Tartu linnas 1912. a. — Laul pärit lauliku sünnikohast Helme kihelkonnast, Taagepera vallast. — Ules kirjutanud A. O. Väisänen ja A. Nirk (EÜS IX 1278 (16) < ERA, Fon. 1-b ja EÜS IX 1190 (2)).

42. KAUBAD KAUGELE TEHTUD.

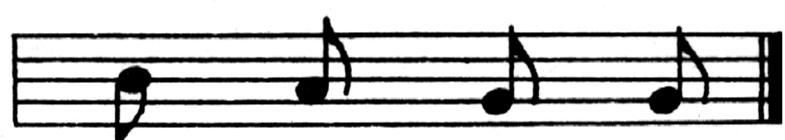
Kuusalu.

1-6. Sa te - gid, sa te - gid, neit - si - kä - ne,

sa te - gid kau - bad kau - ge - jal - le,
 käe an - sid A - lu - ta - ha - je, ü - le vii - e
 vil - ja - väl - ja, ü - le kuu - e kuh - ja - väl - ja,
 ü - le seits - ma siem - ne - väl - ja.

1) Lõpp.

Meestatoon.

Sa tegid, sa tegid, neitsikäne,
 sa tegid kaubad kaugejalle,
 käe ansid Alutahaje,
 üle viie viljavälja,
 üle kuue kuhjavälja,
 üle seitsma siemnevälja,
 üle kaheksa kaeravälja,
 ühiksa äästivälja,
 üle kümne künnivälja.
 10 Siel siis künnab kümme paari,
 äestab uost ühiksa,
 kaheksa rehä karutab,
 leikab seitse sirbikesta,
 kogub kuusi kudreskaela,
 15 niidab viisi vikkastinda.
 Sie sinu mehine miesi,
 sie sinu tuome toinepuoli,
 sie vottab sinult küsida:

„Ikka on sinul igava,
²⁰ ikka on sinul aleja?”
 Sie paneb ette iirealli,
 sie paneb saiad saanissegi,
 mesileiväd merssissegi —
 siis akkad sina minema.
 Kui saaned isakooje
 ja saaned emakooje,
 vieraed venna pormandalle —
 sie sinu veike vennikäne,
 sie vottab obu iesta;
³⁰ sie sinu ode madala,
 sie sind riisub riietetsta,
 kisub lahti kinnastesta,
 päästab päälínusta,
 sie viib aita alli kuue.
³⁵ Sie sinu vana isagi,
 sie sinu vana emagi,
 vottavad sinult küsida:
 „Kas oled, anine, aige
 vai oled tobine, tuome?”
⁴⁰ „Ei ole anine aige,
 ei ole tobine tuome —
 mure on minda mustaks teinud,
 uol on tomand tohmakaksi.”

Laulnud Ann Birk, 67 a. vana, Kuusalu kihelkonnas, Kolga vallas,
 Kolga-Aabla külas 1911. a. Ules kirjutanud K. Viljak ja G. Vilberg (EUS VIII
 2519 (95) ja 1495/7 (98)).

43. KURJALE KOSITUD.

Harju-Jaani.

1-4. 0 - leks ma u - nes - ki näi - nud,
 = 5,7,11,13,19,21.

2. tul - nud mee - le tuk - ku - des - sa,
 = 6,8,14,20,22,24.

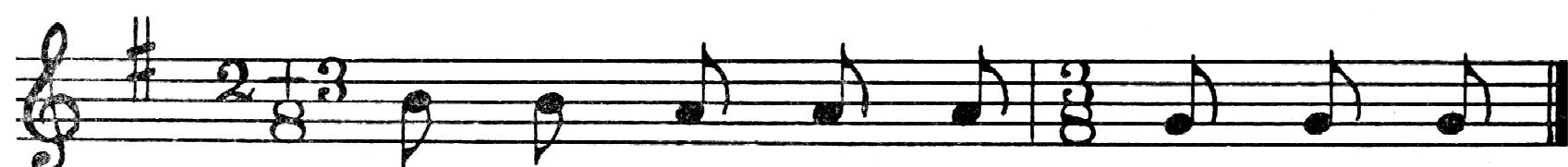
3. ar - va - nud ah - ju küt - te es - sa,

4. mõ - el - nud ma - ga - des - sa - gi.

9. Va - he - li - te vai - ba - ää - red,

10. kok - ku pee - ne - ed pa - la - kad.
= 12.

15. Kui soan kur - ja, kus võin pan - na,

16. kui soan val - ju, kus va - ju - tan ?

17. Ik - ka peab e - lu e - la - ma,
= 23.

18. ik - ka peab pi - du pi - da - ma.

Oleks ma uneski näinud,
tulnud meeble tukkudessa,
arvanud ahju kütteessa,
mõelnud magadessagi,
⁵ et pidin soama kurja koasa,
kurja koasa, valju mehe,
tigedama teisepoole,
oleks löönud kokku kuue ääred,
vahelite vaiba ääred,
¹⁰ kokku peeneed palakad,

tuumsule suured padjad,
enne kui kurjale magada,
õelale õiendada,
rivedalle ringutada!

15 Kui soan kurja, kus vōin panna,
kui soan valju, kus vajutan —
ikka peab elu elama,
ikka peab pidu pidama,
seegi aega armaasti,
20 seegi kuu kuldasessti.

Kui meil tuleb teine põlve
ja meil astub teine aega,
siis tuleb põlve parema,
astub aega aigeema.

Laulnud Jaan Karu, 74 a. vana, Harju-Jaani kihelkonnas,
Raasiku vallas, Uuekülas vōi Mari Õunap, 70 a. vana, Kaersu külas
1913. a. Üles kirjutanud K. Viljak ja G. Vilberg (EÜS X 1833/6 (1) ja 1890/1
(63)).

44. EMA NUTAB TÜTART.

Hargla.

Päiv läits al - la ve - re - ten - nä,
päiv läits al - la ve - re - ten - nä.

Päiv läits alla veretennä,
imä iki nōretenna.

„Mis sa nüüd ikōt, imäkene?”

Imä iki tütäridä,

5 leinäs lehmänüssijäde,
kahets karjasaatejade.

„Ärä no ikō, imäkene!

Küll no lepä lehmä nüsvä,
kaharkōivu karja saatva.”

10 „Ei saa lepäst lehmä nüsät,
kaharkōivust karja saatjat.”

Laulnud Mari Müürk, 40 a. vana, Hargla kihelkonnas, Mõniste
vallas 1904. a. Üles kirjutanud J. Aavik (EÜS I 776 (3)).

45. MIS SAI KASU KASVATAJA?

Karula.

[1-2. Mis sai ten - no mu i - mä - le,
 kas' - ke, kan' - ke, mis sai ten - no
 mu i - mä - le, kas' - ke, kan' - ke,
 ku - a ka - su kas - va - ta - ja - lō,
 kas' - ke, kan' - ke, ku - a ka - su
 kas - va - ta - ja - lō, kas' - ke, kan' - ke?]

Mis sai tenno mu imäle,
 kas'ke, kan'ke,

kua kasu kasvatajalō?

Sau sai sanna kütmisest,
 silmävesi vihtmisest.

⁵ Kon iks näk' nõrga kōo,
 säält tek' vipō viha;
 kon iks näk' kuiva kuusō,
 säält tek' helle puu.

Imä vei vihalda sanna,
¹⁰ mäele tōi mähkmita,

Pan'd iks pardsi hällütämä,
suvilinnu liigutama.
Pardsil olli pal'lo sõnno,
suvilinnul liia' laulu' —
¹⁵ selle iks um helle helü,
helle helü, kummō kurk.

Laulnud Mari Leinus, 65 a. vana, ühes kaaslauljaga Karula kihelkonnas, Vana-Antsala vallas, Ähijärve külas 1910. a. Üles kirjutanud M. Pehka ja R. Tamm (EÜS VII 877 (18) ja 1012 (59)).

Märkus. Viisi rütmiline variatsioon 1. värsis esitatud valimiku koostaja poolt.

46. ELU ISAKODUS.

Kolga-Jaani.

The musical score consists of five staves of music in G major. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and common time (indicated by '8'). The lyrics for this staff are: mi Se-ni o-li põ-li põl - ve-ke-ne, followed by a repeat sign and 2+4 time. The second staff continues with 2+4 time and lyrics: kaa-si - ke, kaa-si - ke, ka-su-põ - li. The third staff begins with a repeat sign and 2+4 time, with lyrics: kau - ni - ke - ne, followed by another repeat sign and 2+4 time. The fourth staff has lyrics: kaa-si - ke, kaa-si - ke, kaa-si - ke, followed by a repeat sign and 3+2 time. The fifth staff starts with a repeat sign and 3+2 time, with lyrics: kui ist - sin i - sä tu-as - se, followed by another repeat sign and 2+4 time. The sixth staff continues with 2+4 time and lyrics: kaa-si - ke, kaa-si - ke, viir-sin ven-nä, followed by another repeat sign and 2+4 time. The seventh staff has lyrics: kaa-si - ke, kaa-si - ke, kaa-si - ke, followed by a repeat sign and 3+2 time. The eighth staff starts with a repeat sign and 3+2 time, with lyrics: põr - man-dal-la, followed by another repeat sign and 2+4 time. The ninth staff continues with 2+4 time and lyrics: kaa-si - ke, kaa-si - ke, kaa-si - ke.

taa - di laa - sist lau - a ää - res,

 kaa - si - ke, kaa - si - ke.

 01 - lin kui u - ba i - lus-ti

 kaa - si - ke, kaa - si - ke,

 käi - sin kui kä - bi ke - näs-ti,

 kaa - si - ke, kaa - si - ke,

 vijr - sin kui - mu - na mu - ru - le,

 kaa - si - ke, kaa - si - ke.

 Siin sõin ma se - dä ka - la - da,

 kaa - si - ke, kaa - si - ke,

Seni oli põli põlvekene,
 kaasike, kaasike,
 kasupõli kaunikene,
 kui istsin isä tuasse,
 viirsin vennä põrmandalla,
 5 taadi laasist laua ääres.
 Ollin kui uba ilusti,
 käisin kui käbi kenästi,
 viirsin kui muna murule.
 Siin sõin ma sedä kalada,
 10 mis tuli mängides mäele,
 lusti lüües lootsikulle,
 karates tuli kaldaasse.
 Ärä piän mina minemä,
 ärä piän kallis kaduma,
 15 ärä äistä rahvaista,
 paremista paikadesta.
 Ale mul tulli isästää,
 ale mul tulli emästää,
 vesi veereb vendadesta,
 20 kahju kahesta õesta.
 Võeras jäävad vennad noored,
 kallid õed kaugeelle.

Laulnud Ants Unt, 80 a. vana, Kolga-Jaanii kihelkonnas, Võisiku vallas 1929. a. Ules kirjutanud V. Koch ja H. Paukson (ERA III 1, 128 (3) < ERA, Fon. 258-b ja ERA II 21, 158/9 (4)).

47. JOODIKUL MEHEL.

Põlva.

mi' 1. Jum-mal hoit- ku se - dä nei- ot, kaś- ke, kaś- ke,

2. ki - ä jo - hūs joo - di - kul - lō, kaś- ke, kaś- ke!
= 3, 4, 6, 7.

5. Kōrt-si vei nei- o kō-ri - ka, kaś- ke, kaś- ke.

8. Pal-1a - puul pandist pa- ja - ta-sō, kaś- ke, kaś- ke.

9. Kas mu kül - la ku - da - ja - kō-nō, kaś- ke kaś- ke?

10. Hel - lä hoi höörä - tä-jä, kaś- ke, kaś- ke?

Jummal hoitku sedä neiöt,
kas'ke, kas'ke,
kiä johus joodikullō,
viinavaadi vahtijallō,
ollōpulga puttijallō!

5 Kōrtsi vei neio kōrika,
pandis pan'd neio pallapoolō.
Kōrik kōrtsist kōnōlōsō,
pallapuul pandist pajatasō:

10 „Kos mu kulla kudajakōnō,
hellä hoi höörätäjä?”
Kos mu kallis tarōlävi,
koh mu kallis tammōtüvi,

koh ma linikit liiguti,
iloste neid ehit?

Laulnud Juuli Kuusk, 52 a. vana, Põlva kihelkonnas, Koiola vallas, Põlva alevikus 1932. a. Üles kirjutanud H. Tampere (ERA III 7, 64 (45) < ERA, Fon. 365-a ja ERA II 56, 97/8 (1)).

48. MESILEIB MURRAB MEELE.

Helme.

1-2. Mōt-lid mi - he me-te-va - ka, kas - ke,
mōt-lid kaa - sa sai - a - ka - ku, kas - ke!

Mōtlid mihe metevaka,
kas'ke,
mōtlid kaasa saiakaku!
Mesileib om minneenna,
saiakakk om saieenna,
5 saad eläma, saad olema —
mesileib sii mursi meeli,
saiakakk salvab süäme.
Mihe rusik metevakka,
kaasa kämmel saiakakku.
10 Ole sis räti rääpimista,
tanu alta taganemista,
ole sis põlle põlgamista,
põlle sis viskas põosikusse,
tanu taputeibeessa,
15 räti või rabapajusse.

Laulnud Ruuda Tuhakott, 73 a. vana, Helme kihelkonnas, Kärstna vallas 1908. a. Üles kirjutanud A. Martin ja P. Tatz (EÜS V 228 (19) ja 362/3 (51)).

49. PANE TEE TÄHELE!

Hargla.

MM. ♫ = 225

1. Te- ke'tei-le mi-ne-ki-te, te-ke'tei-le mi-ne-kit!
= 2, 6

3. Tii om ti- kō tei-le minnä', tii om ti- kō tei-le minnä'.
= 4, 5.

7. Panesatii tä-he-le, panesatii tä-he-le.

Teke' teile minekit(e),
edispäidi ehtimäd(e)!

Tii om tikō teile minnä',
maa om likō majja saia'.

5 Kuule', tsōōriku tsōdsō,
armas ainelatsekō(ne),
pane sa tii tähele,
rao tii raamatuhe!

10 Kui saa kuri kodomaja,
ikuline elopaik,
pane sa pōll pōrmadule,
tanu hiidä tarō ette,
suigu' sa kuu suvist tiid,
tandsi' kuu talvist tiid!

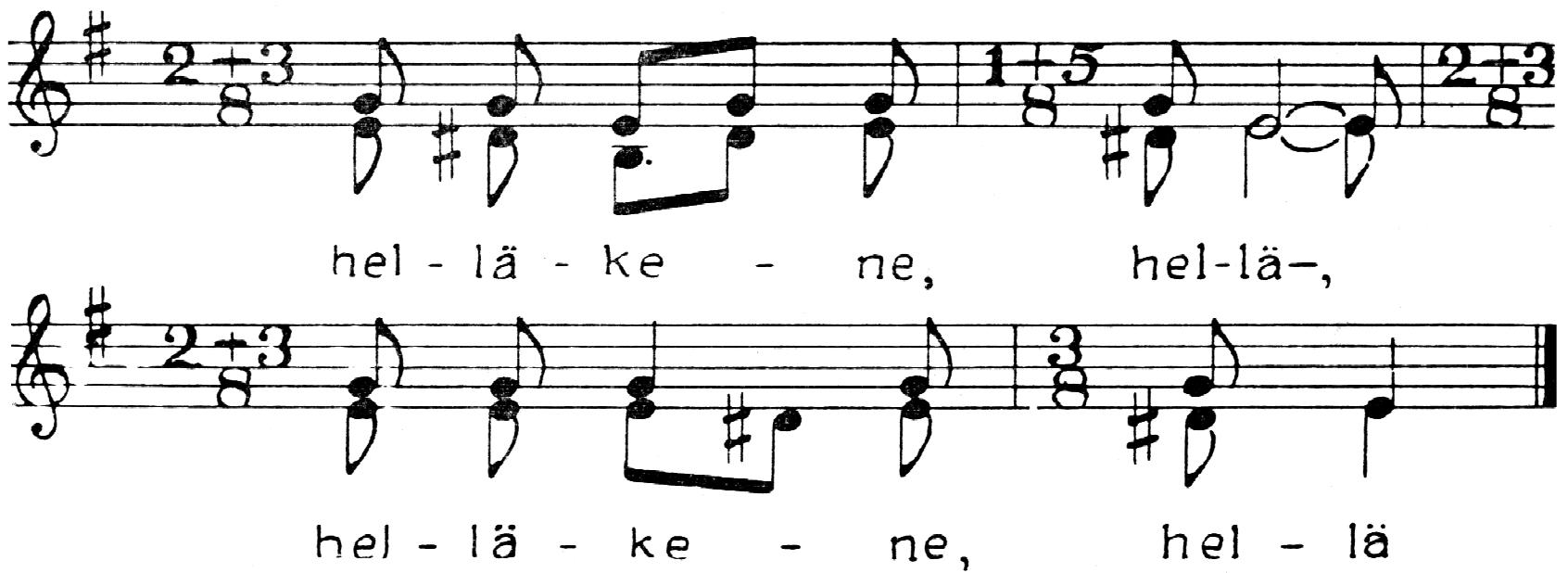
15 Siiä sōrme' sōimatase,
käevarre vannutase.
Ei vōi sōrmist sōira tetä',
käevarsist vatska kütsä'!

Laulnud Mari Kuus, 70 a. vana, Hargla kihelkonnas, Mõniste vallas, Mõniste asunduses 1930. a. Ules kirjutanud E. Oja ja H. Tampere (ERA III 3, 161 (58) < ERA, Fon. 281-a ja ERA II 26, 131 (1)).

50. MÖRSJA ÄRASAATMINE.

Mäe.

1 E - se - ke - ne, sa' hel-lä - jo

Esekene, sa' hellä- ja helläkene, hellä-,
 helläkene, hellä-,
 tätäkene, sa' tähe- jo tähekene, tähe-,
 tähekene, tähe-,
 mineks vällä sa' kae- jo kaemahe, kae-,
 kaemahe, kae-,
 vōta' hopōn sa' suu jo suu veerest, suu,
 suu veerest, suu,
⁵ ratso pää jo päi- jo päitsista, pājoo-,
 päitsista, pājoo-!
 Vii' ūks näiot sa' vilä- jo vilätiidä, vilä-,
 vilätiidä, vilä-,
 kanna' timmä sa' kar'a- jo kar'atiidä, kar'a-,
 kar'atiidä, kar'a-,
 panō' kaala sa' kar'a- jo kar'aōnnō, kar'a-,
 kar'aōnnō, kar'a-,
 panōks rüppö sa' rüä- jo rüäōnnō, rüä-,
 rüäōnnō, rüä- —
¹⁰ nakkas kar'al sis kasu- jo kasumahe, kasu-,
 kasumahe, kasu-,
 nakkas ūnnōl tä elä- jo elämähe, elä-,
 elämähe, elä-!
 Kuulōks noori mu näio- jo näiokōnō, näio-,
 näiokōnō, näio-,
 imekana sa' hellä- jo helläkene, hellä-,
 helläkene, hellä-,
 uma kodo jätä' juma- jo jumalaga, juma-,
 jumalaga, juma-,
¹⁵ uma maja sa' Mari- jo Marijaga, Mari-,
 Marijaga, Mari-,
 jätä' kodo sa' kos'tma jo kos'tma kävvo', kos'tma,
 kos'tma kävvo', kos'tma,
 jätä' vel'lo' sa' aigo jo aigo viitä', aigo,
 aigo viitä', aigo! [---]
 Mannikōnō, sa mar'a- jo mar'akōnō, mar'a-,
 mar'akōnō, mar'a-,

kabo-ello om kasi- jo kasinahe, kasi-,
kasinahe, kasi-.

Hähküslaul näiole. [Lauldakse pruuti isakodunt ära saates.]

Laulnud Nati Kodonorm, 58 a. vana, ühes kooriga, Mäe valas, Võõpsu külas 1948. a. Üles kirjutanud A. Garšnek ja V. Pino (TMM ja KKI 4, 85/6).

Märkus. Tekst, mis ei olnud kirja pandud järjekindlalt kooris laulmise järgi, on viisiga kooskõlastatud (lisasõnade ja sõnaosade kordamiste poolest) valimiku koostaja poolt.

e) **Laulud mōrsja vastuvõtmisel peigmehe kodus ja tanutamisel.**

51. PULMALISTE HUIGE.

Rõngu.

Ui! Uih, uih, uih, uih! Saa-ja, saa-ja, saa-ja, saa-ja!

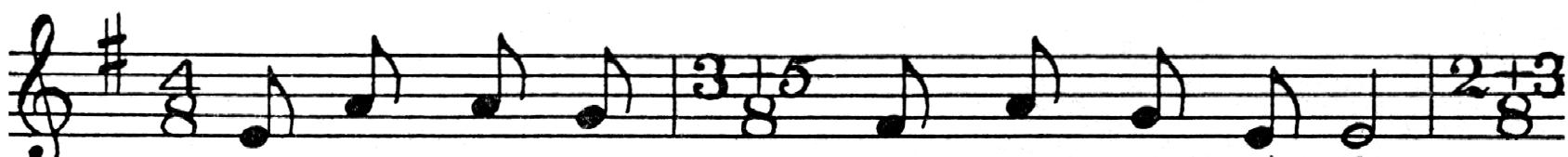
Ui! Uih, uih, uih, uih!

„Kui sajalised laulatuselt tulles esimese küla vōi talu manusaid, siis huikas peiupoiss ehk „obestepoiss” niisugusel toonil, nagu üles olen tähendanud, ja pärast seda vōis igaüks huikuda niipalju kui tahtis. Kõige esimene huikaja oli ikka peiupoiss.”

Üles kirjutanud P. Kurg Rõngu kihelkonnast, Aakre vallast, Pühaste külast 1906. a. (EÜS III 38 (30) ja 69 (30)).

52. MILLAL SAAME SINNA MAALE?

Pärnu-Jaagupi.

1-5. Las-ke ruu-nad rut-tu joos-ta,